

een regenboog van drie kwartier

René van Engelenburg (48) en Thomas de Bres (52) over hun multimediale experience *Rise of the Rainbow*

Wie waren de vroege voorvechters van de LHBTQIA+-community? Wie zijn dat nu? En wie staan over tien jaar weer op hun schouders? Tijdens het Be Proud Weekend in Breda presenteren multimedialkunstenaar René van Engelenburg en theatermaker Thomas de Bres in het Chassé Theater de nieuwe immersieve theaterbeleving *Rise of the Rainbow*. Via dans, muziek, spoken word én de techniek van augmented reality wordt de roemruchte geschiedenis van de LHBTQIA+-community in al haar facetten belicht en gevierd. In drie kwartier reis je langs persoonlijke verhalen en historische gebeurtenissen, zoals de eerste Pride-protesten in de jaren zestig, het verdriet en verlies tijdens de AIDS-crisis en de uitzinnige nachtfesten in de RoXY. We spreken de makers van deze tijdelijke regenboogstad.

kermis

Het zonlicht spettert binnen door de kleurige ramen van het kantoor van Dropstuff Media in Hilversum. Op de zevende verdieping van Museum Beeld & Geluid zetelt het in hypermoderne, immersieve technieken gespecialiseerde bedrijf van mediakunstenaar René van Engelenburg (48). Sinds 2002 experimenteert hij met unieke verhalende kunstinstallaties die je zowel kunt bekijken alsook echt ervaren. Neem bijvoorbeeld de inmiddels beroemde *Koude Kermis* (2017), een guerrilla-installatie gemaakt voor de Biënnale van Venetië. Bezoekers konden plaatsnemen in een speciaal aangepaste kinderattractie, waarna ze via een VR-bril in 2 minuten een rollercoaster-ervaring beleefden door de monumentale waterstad.

“Kunstliefhebbers, inwoners, toeristen én Biënnale-bezoekers stonden allemaal in de rij. Precies zoals we dat graag willen met Dropstuff: we verbinden kunst met volkscultuur en maken dat via moderne technieken toegankelijk voor iedereen”, vertelt de oprichter en pionierend artistiek directeur. Inmiddels heeft Dropstuff meerdere VR-installaties gerealiseerd, plus een permanente belevenis gebouwd in een oude F15-shelter op de Vliegbasis Soesterberg, getiteld *Kermis op de Basis*. En nu brengt Van Engelenburg voor het eerst een immersieve installatie naar het theater: *Rise of the Rainbow*, gewijd aan persoonlijke verhalen en historische gebeurtenissen rond de LHBTQIA+-community.

opblaasstad

Samen met acteur en theatermaker Thomas de Bres (52), die hij kent van een prijswinnende themaboot tijdens de Canal Parade van Pride Amsterdam 2019, bedacht Van Engelenburg een visuele route door een opblaasstad in regenboogkleuren. De Bres, oprichter van Theater van de Heelheid dat vertrekt vanuit maatschappelijk relevante vragen, heet als gastheer de bezoekers welkom. Daarna wordt iedereen in kleine groepjes door een danser langs zes verschillende thema's geleid: vieren, verenigen, vechten, vriendschap en verlangen, verlies en vrijheid. Via een AR-bril zien bezoekers rond ieder thema allerlei toepasselijke historische beelden verschijnen.

Het selecteren van opnames uit het archief van Beeld & Geluid was nogal een klus, lacht De Bres, terwijl hij in het kantoor een enorme lap papier uitrolt. Met klassiek knip- en plakwerk maakte hij per thema een tijdlijn met fragmenten die volgens hem zeker niet mochten ontbreken.

boegbeelden

Neem het protest in Den Haag in 1969 tegen artikel 248bis, een discriminerende wet uit 1911, die de toegelaten leeftijdsgrens voor seksualiteit voor heteroseksuelen (16 jaar) lager stelde dan homoseksuelen (21 jaar). Dit protest was het eerste “homo”-protest van Europa, waarbij de protestanten met witte ballonnen op het Binnenhof stonden. Deze beelden zijn levensgroot te zien in *Rise of the Rainbow*. Ook verwijzen beelden naar bijvoorbeeld de intense relatie tussen de maatschappijkritische schrijfsters Betje Wolff (1738-1804) en Aagje Deken (1741-1804). En opnamen van de Afro-Amerikaanse theatermaker Edgar Cairo (1948-2000), performer Michael Matthews (1958-1996), visueel kunstenaar Felix de Rooy, zangeres Pia Beck en kunstenaar Dolly Bellefleur (1961) flitsen voorbij. Allemaal boegbeelden van de LHBTQIA+ beweging. “Dj Joost van Bellen heeft speciaal muziek gecomponeerd voor het thema *vieren van Rise of the Rainbow*”, vertelt De Bres. “De muziekcompositie van de hele experience is van Marc Alberto. En via Steve Malenka heb ik nog unseen footage-materiaal gevonden van de RoXY, over legendarische happenings in deze Amsterdamse nachtclub.” Van Engelenburg vult aan: “We hebben ook een scan van het unieke uiltje uit Café ‘t Mandje op de Zeedijk, een van de oudste homobars van Amsterdam. Zijn rode ogen gingen flikkeren om te waarschuwen wanneer politie in aantocht was ter controle op onzedelijk gedrag.”

Coming Out Day

Van de lolhuizen uit de 18e eeuw tot de actuele anti-transgenderwetten, van het eerste ingezegende homohuwelijk in 1986 bij de Remonstrantse Broederschap tot de eerste homoseksuele scheidsrechter in het Europees voetbal en van de verstoring van de kranslegging op de Dam in 1970 tot het eerste grote homoprotest in Roermond tegen uitspraken van de aartsconservatieve bisschop Gijsen in 1979, het komt allemaal voorbij tijdens *Rise of the Rainbow*. “Oh ja, er moet ook nog een vleugje porno in”, lacht De Bres tegen Van Engelenburg, “zonder dat dit tot een leeftijdsgrens hoeft te leiden.”

Ze proberen vooral niet allesomvattend te zijn, benadrukken beiden. “Dat is ondoenlijk in vier minuten per thema. Maar we willen een indruk geven van hoe enorm groot en rijk het verhaal van de LHBTQIA+-community eigenlijk is. We willen zichtbaar én voelbaar maken op wiens schouders de activisten van nu staan en wie hopelijk ook straks weer op de barricaden zullen gaan staan.” Spoken-word-artiest Elmer (Merel Pauw) zal dan ook tijdens *Rise of the Rainbow* rappen over ‘geen wet die dit vuur kan stoppen’. En als het goed is doen straks nog lokale helden mee uit de Bredase gemeenschap. “We hopen jong en oud te verwelkomen! En let wel: het is Coming Out Day op zaterdag 11 oktober, dus hopelijk stimuleert *Rise of the Rainbow* mensen om met een veilig gevoel uit te komen voor hun seksuele geaardheid of genderidentiteit.”

“We willen een indruk geven van hoe enorm groot en rijk het verhaal van de LHBTQIA+-community eigenlijk is.”

– Acteur en theatermaker Thomas de Bres

“We verbinden kunst met volkscultuur en maken dat via moderne technieken toegankelijk voor iedereen.”

– Mediakunstenaar René van Engelenburg

Be Proud Weekend

Op 10, 11 en 12 oktober staat het Chassé Theater in het teken van Be Proud Weekend.

Dit weekend wordt het publiek uitgenodigd om met een andere blik naar de wereld te kijken. Anders kijken geeft ruimte en zorgt ervoor dat iedereen een stukje ruimdenkender wordt. Tijdens Be Proud Weekend brengen we een ode aan diversiteit en inclusiviteit en verwelkomen we de queer community. Kom genieten van een programma dat net zo veelzijdig is als de mensen die het vertegenwoordigt.

Rise of the Rainbow is meermaals per dag te beleven op 10, 11 en 12 oktober op het podium van de grote zaal in het Chassé Theater.

